

RP 171/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om studiestöd, lagen om allmänt bostadsbidrag, lagen om militärunderstöd och lagen om utkomststöd ändras.

I propositionen föreslås att studerande i gymnasieutbildning eller yrkesutbildning som är yngre än 20 år och är från en familj med små inkomster ska ha rätt till läromaterialstillägg till ett belopp på 46,80 euro i månaden. Rätt till läromaterialstillägg har enligt förslaget till sådana studerande i åldern 17—19 år som bor hos sin förälder och får förhöjd studiepenning på grund av föräldrarnas små inkomster och som är 17-år och bor självständigt samt på motsvarande sätt till studerande som är yngre än 17 år och är från en familj med små inkomster. Läromaterialstillägget ska inte beaktas som inkomst i bostadsbidraget, utkomststödet eller militärunderstödet. Dessutom föreslås att inkomstbegreppet gällande den studerandes föräldrar ändras så att man i stället för att beakta föräldrarnas nettoförvärvs- och kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen ska beakta deras skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster. Samtidigt höjs inkomstgränserna med cirka fem procent, så att behovsprövningen inte skärps.

Därtill föreslås att grunderna för fastställandet av stödtiden under läsåret för studerande i gymnasieutbildning förenhetligas med grunderna för fastställandet av stödtiden för studerande i yrkesutbildning, vilket innebär att stödtiden under läsåret för studerande i gymnasieutbildning förlängs med en månad. Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

I propositionen ingår dessutom förslag till vissa andra ändringar av lagteknisk natur.

Lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 augusti 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Studiestödet för studerande på andra stadiet samt inkomstbegreppen gällande studiestöd.....	3
1.2 Utgifter för studerande i gymnasiet och i yrkesutbildning.....	6
1.3 Bedömning av nuläget	7
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	9
2.1 Målsättning	9
2.2 Alternativ	9
2.3 De viktigaste förslagen.....	12
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	12
3.1 Konsekvenser för statsfinanserna.....	12
3.2 Konsekvenser för den studerandes ställning och ekonomi	14
3.3 Konsekvenser för myndigheterna	16
3.4 Samhälleliga konsekvenser	16
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	16
DETALJMOTIVERING	18
1 LAGFÖRSLAG	18
1.1 Lagen om ändring av lagen om studiestöd.....	18
1.2 Lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag	21
1.3 Ändring av lagen om militärunderstöd	22
1.4 Lag om ändring av lagen om utkomststöd.....	22
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	22
3 IKRAFTTRÄDANDE	22
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	22
LAGFÖRSLAG	24
1. Lag om ändring av lagen om studiestöd.....	24
2. Lag om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag.....	28
3. Lag om ändring av 11 § i lagen om militärunderstöd.....	29
4. Lag om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd.....	30
BILAGA	31
PARALLELLTEXTER	31
1. Lag om ändring av lagen om studiestöd.....	31
2. Lag om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag.....	37
3. Lag om ändring av 11 § i lagen om militärunderstöd.....	38
4. Lag om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd.....	39

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Studiestödet för studerande på andra stadiet samt inkomstbegreppen gällande studiestöd

Studiestödet består enligt lagen om studiestöd (65/1994) av studiepenning, studiestödets bostadstillägg samt statsborgern för studielån. Storleken på stödet beror på den studerandes ålder, civilstånd, boendeform och utbildningsgrad. Från och med den 1 augusti 2017 kan studiepenningens grundbelopp högst uppgå till 250,28 euro i månaden, och beloppet för statsborgern för studielån till 650 euro i månaden i Finland och 800 euro i månaden utomlands. Den som är vårdnadshavare till ett barn under 18 år och får studiepenning har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning (75 €/mån.), vilket innebär att studiepenningen är 325,28 euro i månaden.

När en studerande fyllt 17 år, eller bor hos sin förälder och är under 20 år, kan studiepenningen höjas på grund av föräldrarnas små inkomster. Om föräldrarnas inkomster understiger 39 000 euro i året, får den studerande förhöjd studiepenning på grund av föräldrarnas små inkomster. Förhöjningen ges till fullt belopp, om deras sammanlagda inkomster är högst 22 769 euro i året. Om föräldrarnas inkomster är 41 810 eller mer, får den studerande sänkt studiepenning. Om föräldrarnas inkomster är 61 000 eller mer, får den studerande ingen studiepenning alls.

Studiepenning beviljas dock inte en studerande för vars uppehälle det betalas barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (796/1992) eller motsvarande förmån från utlandet. Föräldrarna får barnbidrag för barn som är under 17 år och därtill kan en studerande få statsborgern (300 €/mån.), om han eller hon är berättigad till studiestöd på grund av sina föräldrars inkomster.

Tabell 1. Studiestöd på andra stadiet

	Studiepenning, €/mån.	Förhöjning p.g.a. små inkomster €/mån	Inverkar föräldrarnas inkomster? Andra stadiet	Statsborgern för studielån, €/mån.	Sammanlagt, inklusive studielån (max. €/mån
Vårdnadshavaren för minderårigt barn	325,28	-	inverkar inte	650	975,28
myndig, bor självständigt	250,28	-	inverkar inte	650	900,28
17-åring som bor självständigt	101,74	0—101,74	kan höja eller sänka: 0—203,48 e/mån	300	503,48
Studerande som fyllt 20 år och bor hos sin förälder	81,39	0—101,74	kan höja: 81,39—183,13 e/mån	650	833,13
17—19 -åring som bor hos sin förälder	38,66	0—59,01	kan höja eller sänka: 0—97,67 e/mån	300 (17-åring) 650	397,67 (17-åring) 747,67

RP 171/2018 rd

En studerande kan få bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014). Beloppet påverkas av hushållets storlek och beloppet av de godtagbara maximala boendeutgifterna samt den kommun där bostaden är belägen. Bostadstillägg beviljas studerande som studerar utomlands eller i landskapet Åland (210 €/mån) samt studerande som bor på elevhem (88,87 €/mån) och studerar på en avgiftsbelagd linje vid folkhögskolor, idrottsutbildningscenter eller Sameområdets utbildningscentral. I överensstämmelse med etablerad praxis för allmänt bostadsbidrag anses minderåriga barn i allmänhet ingå i samma hushåll som föräldrarna. Därmed kan ett sådant barn inte få studiestöd som ett självständigt hushåll, om han eller hon inte har förvärvsinkomster, motsvarande inkomst eller inkomst i form av förmåner som ersätter dessa till den grad att han eller hon kan anses försörja sig själv och svara för sina egna boendeutgifter. Behovsprövningen av bostadsbidraget är sammankopplad med behovsprövningen av studiestödet på så sätt att minderåriga studerande beviljas bostadsbidrag om de får studiestöd.

Inkomstbegreppet

Föräldrarnas inkomster då det gäller andra studerande än högskolestuderande beaktas när studiepenning beviljas, om den studerande är yngre än 20 år och bor hos sin förälder, samt när studiepenning och bostadstillägg beviljas, om den studerande är yngre än 18 år. Inkomsterna beaktas till utgången av den kalendermånad som föregår den månad under vilken åldersgränsen uppnås. Föräldrarnas inkomster beaktas dock inte, om den studerande är gift eller får försörjarförhöjning till studiepenningen. Om föräldrarna är frånskilda eller varaktigt bor åtskilda till följd av söndring, beaktas bara inkomsterna för den förälder som den studerande bor eller senast har bott hos. Om den studerande är yngre än 18 år och försörjs av sin förälder och dennes nya äkta make i deras gemensamma hem, beaktas även den nya äkta makens inkomster.

En studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen är högst 40 800 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 1 010 euro som överskrider inkomstgränsen.

Den studerandes föräldrars inkomster beaktas på basis av uppgifterna från ingången av det år som följer på den senast verkställda statsbeskattningen. Sådana inkomster föräldrarna haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Den sökande ska lämna en utredning över de inkomster föräldrarna har fått utomlands för det år om vilket inkomsterna utifrån beskattningsuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation har förändrats väsentligt efter beskattningsåret, kan förändringarna i enlighet med 25 b § tas i beaktande när stödet beviljas.

En studerande kan under ett kalenderår utöver studiepenning ha andra skattepliktiga inkomster och stipendier som är avsedda att trygga utkomsten till ett belopp som kallas fribelopp. Med en studerandes skattepliktiga inkomst avses när lagen om studiestöd tillämpas det som i inkomstskattelagen (1535/1992) förskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och skattepliktig förvärvsinkomst. I inkomstskattelagen jämföras sådana inkomster som en studerande haft utomlands med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig.

Studiestöd och utkomststöd

Utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) är en förmån som avses komma i sista hand. Folkpensionsanstalten svarar för det grundläggande utkomststödet som består av en

RP 171/2018 rd

grunddel och övriga grundutgifter. Utöver det innehåller lagen bestämmelser om kompletterande respektive förebyggande utkomststöd, som beviljas av kommunen. Rätt till utkomststöd har var och en som är i behov av stöd och inte kan få sin försörjning genom förvärvsarbete, verksamhet som företagare, med hjälp av andra förmåner som tryggar utkomsten, genom andra inkomster eller tillgångar, genom omvårdnad från en sådan persons sida som är försörjningspliktig gentemot honom eller på något annat sätt. Var och en är skyldig att enligt bästa förmåga dra försorg om sig själv och sitt eget uppehälle samt i den omfattning som bestäms i äktenskapslagen (234/1929), lagen om underhåll för barn (704/1975) och i annan lag om sin makes samt sina minderåriga barns och adoptivbarns uppehälle.

Studiestödet inklusive studielån är en förmån som har prioritet i förhållande till utkomststöd. I allmänhet har myndiga studerande som bor självständigt och har rätt till studiestöd inte behov av grundläggande utkomststöd, om man utöver studiepenningen även beaktar studielånet när man beräknar behovet av utkomststöd. I princip är föräldrar inte skyldiga att försörja sina myndiga barn. Om en person som är myndig får pengar av sina föräldrar, beaktas större summor än sådana till ett ringa belopp som inkomst då det grundläggande utkomststödet beräknas.

Ett minderårigt barn kan ansöka om utkomststöd, om han eller hon studerar och bor separat från sina föräldrar och om föräldrarna försummar sin underhållsskyldighet mot barnet. Utkomststödet är inte avsett för långvarig finansiering av studierna, så i allmänhet förutsätts studerande som fyllt 18 år ansöka om studielån. Detta krävs inte av personer som är under 18 år. Enligt Folkpensionsanstaltens handbok om utkomststöd kan man inte heller av en myndig studerande kräva att han eller hon ska lyfta studielån för studier som inte leder till ett yrke, om detta skulle medföra ett oskäligt slutresultat med avseende på den sökandes livssituation (t.ex. på grund av svår sjukdom eller eftervården efter barnskyddet).

Eftersom utkomststödet är avsett som en stödform som beviljas i sista hand, beaktas som inkomster ifrågavarande persons och familjemedlemmarnas samtliga disponibla inkomster. Det finns bara några undantag från denna princip, och de räknas särskilt upp i 11 § i lagen om utkomstskydd. Därtill kan utkomststöd i form av kompletterande utkomststöd beviljas för att ersätta för nödvändiga utgifter för studierna, om familjen eller den studerande själv är berättigad till utkomststöd. Sådana utgifter är bland annat utgifter för läromedel och studentexamen. Det är således frågan om ett behov underställt extra stöd till familjer som också annars behöver grundläggande utkomststöd för att klara sig. För att få stödet förutsätts en särskild ansökan samt en lägesbedömning av socialväsendet.

Utgifterna för studiestöd, stöd för skolresor samt för bostadsbidrag för studerande på andra stadiet

Utgifterna för förmånerna för studerande i yrkesutbildning och gymnasieutbildning (studiestöd, stöd för skolresor och bostadsbidrag) uppgår sammanlagt till ca 254 miljoner euro. På årsnivå uppgår utgifterna för studiepenning för studerande i yrkesutbildning och gymnasieutbildning till ca 117 miljoner euro. Av den summan utgör andelen för studerande i yrkesutbildning 102 miljoner euro och för gymnasieutbildande 15 miljoner euro. Därutöver är utgifterna för studiepenning för studerande vid andra läroanstalter på andra stadiet ca 6 miljoner euro. Till studerande på andra stadiet som studerar utomlands och till dem som bor på internat utbetalas på årsnivå ca 3 miljoner euro. På årsnivå uppgår utgifterna för stödet för skolresor till ca 47 miljoner euro. Av den summan utgör yrkesutbildningens andel 33,8 miljoner euro och gymnasieutbildningens 13,2 miljoner euro. Därutöver står staten för 6 miljoner euro som betalas i statsborgen för studielån för studerande på andra stadiet.

RP 171/2018 rd

Cirka 25 procent (20 000) av de studerandehushåll som får allmänt bostadsbidrag utgörs av studerande på andra stadiet. Till dem betalas ca 90 miljoner euro i allmänt bostadsbidrag. I beloppet ingår hushåll där en studerande eller den studerandes make får allmänt bostadsbidrag. Det finns dessutom hushåll där en studerande ingår i samma hushåll som sina föräldrar och hushållet får allmänt bostadsbidrag.

Studiestöd för studerande i gymnasieutbildning

Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för högst nio månader per läsår. I regel beviljas stöd schematiskt från början av september till slutet av maj. Studerande i utbildning för som handleder för yrkesutbildning och i utbildning för yrkesinriktad grundexamen beviljas däremot studiestöd för tio månader av läsåret. De kan dessutom på ansökan beviljas studiestöd för en kortare eller en längre tid än tio månader. Studiestöd beviljas endast för längre tid än tio månader om den studerande påvisar att han eller hon bedriver studier under en längre tid än så under läsåret.

Vid andra läroanstalter än högskolor kan studiestöd beviljas för högst 12 månader efter det att den regelrätta studietiden gått ut. Med den regelrätta studietiden avses inom utbildning för yrkesinriktad grundexamen högst fyra år och i andra studier den föreskrivna studietiden eller tiden för genomförande av studierna utan förlängning eller tiden för genomförande av studierna enligt läroplanen eller undervisningsprogrammet, om tiden inte är angiven i lagstiftningen. För yrkesinriktad grundexamen får man därmed stöd för högst fem år. Gymnasiets lärokurs ska avläggas inom fyra år, och därmed kan en studerande få stöd för högst fem läsår.

1.2 Utgifter för studerande i gymnasiet och i yrkesutbildning

Undervisningen och handledningen inom utbildning på andra stadiet är med stöd av lagen om gymnasieutbildning och lagen om yrkesutbildning avgiftsfria, med undantag för yrkesinriktad utbildning och specialyrkesutbildning för en examen samt annan kompletterande eller fördjupande utbildning som inte leder till examen för vilken man kan ta ut en avgift av de studerande. En av de viktigaste utgiftsposterna för studerande är läromedel och annat studiematerial, en bärbar dator, kalkylatorer och programlicenser, utgifter för skolresor, för gymnasiestuderandenas del kostnaderna för studentexamen samt inom yrkesutbildningen vissa arbetsredskap och personlig arbetsutrustning. Faktorer som föranleder utgifterna varierar mellan gymnasieutbildning och yrkesutbildning. I gymnasiet utgörs den största utgiftsposten av läromedel och digitalt studiematerial. Inom yrkesutbildningen handlar det däremot främst om att skaffa verktyg och utrustning som behövs för studierna. De branschvisa variationerna är dessutom stora.

Vid ingången av 2018 kartlade Utbildningsstyrelsen kostnaderna för utbildningarna på andra stadiet (Toisen asteen koulutuksen koulutuskustannuksia koskeva selvitys, 2018). Därtill preciserade ministeriet kostnaderna i utredningen Toisen asteen koulutuksen kustannukset opiskelijoille - vaihtoehtoja kustannusten pienentämiseksi (opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 21/2018) som blev klar våren 2018.

Enligt Utbildningsstyrelsens utredning beror kostnaderna för gymnasiestuderandes studier på 1) läromedel och annat studiematerial 2) datorer, kalkylatorer och programlicenser 3) kostnader som föranleds av studentexamen 4) kostnader som beror på gymnasiets läroplan och verksamhetskultur samt 5) avgiftsbelagda hälsotjänster. Enligt Utbildningsstyrelsens utredning uppgår kostnaderna för läromedlen och det övriga studiematerialet under gymnasietiden i snitt till 2 180 euro. I summan ingår läromedel, tillbehör, dator, licens för kalkylator samt avgifter-

na för studentexamen. Enligt utredningen varierade kostnaderna mellan 1 640 och 2 670 euro beroende på hur kostnadsbedömningen har gjorts.

Kostnaderna för studerande i yrkesutbildning utgörs av studiematerial, personliga arbetsredskap som behövs i studierna och som kan behövas i arbetslivet. Läromedlens andel uppgår till uppskattningsvis en tredjedel av de sammanlagda kostnaderna. En betydande andel av kostnaderna utgörs av arbetsredskap och -kläder samt olika certifikat som behövs i arbetslivet. Arbetsredskap är till exempel kockknivar, kalkylatorer, mindre verktyg och övningsmaterial. I studierna övergår man allt mer till elektroniskt material och olika slags lärplattformer, vilket sannolikt kommer att innebära att också studerande i yrkesutbildning förutsätts ha en egen dator.

Med utgångspunkt i utbildningsanordnarnas uppskattningar är de genomsnittliga kostnaderna för en studerande ca 469 euro under det första studieåret. Merparten av kostnaderna föranleds enligt dem redan första året av arbetsredskap och -kläder samt läromaterial. Högst är kostnaderna för dem som studerar för grundexamen inom hårbranschen (780 euro). Enligt Utbildningsstyrelsens utredning uppskattades de genomsnittliga kostnaderna för en studerande uppgå till ca 334 euro. Skillnaden mellan uppskattningarna beror delvis på att utbildningsanordnarna beräknar kostnaderna på ett annat sätt och att en del utbildningsanordnare själva betalar en del av de arbetsredskap och materialkostnaderna som de studerande normalt står för.

I enkäten Amisbarometri som genomfördes av Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI ry insamlades uppgifter om hur mycket pengar de studerande hade lagt ut på material och redskap de behöver för studierna inom tidsfristen för enkäten. På basis av svaren i enkäten som gjordes år 2017 hade 57 procent av de studerande som var yngre än 20 år lagt ner 0—200 euro på studiematerial och -redskap, 38 procent hade lagt ner 200—700 euro och 5 procent över 700 euro. På grundval av de uppgifter som ingick i enkäten beräknades de genomsnittliga kostnaderna uppgå till 222,60 euro per studerande, om kostnaderna viktas enligt utbildningsområde. Om man inte beaktar skillnaderna mellan olika utbildningsområden, skulle kostnaderna uppgå till 200 euro per studerande. I uppskattningen bör dock observeras att det belopp de studerande uppgett att de har använt gäller för tiden fram till tidpunkten för inlämnandet av enkäten. Svaren beror därmed på i vilket skede av studierna de studerande som besvarat enkäten då befann sig. Sannolikt är de belopp som angavs i svaren mindre än de reella kostnaderna för hela studietiden.

1.3 Bedömning av nuläget

Studiestöd

Lagen om underhåll för barn (704/1975) utgår från att föräldrarna svarar för kostnaderna för barnets utbildning även efter det barnet fyllt aderton år, om detta provas skäligt. När en 16-åring börjar studera på andra stadiet, kan barnbidraget täcka en del av studiecostnaderna. Därutöver kan 16-åringen få statsborgen för studielån om han eller hon på basis av föräldrarnas inkomster är berättigad till detta. Man kan få statsborgen för studielån om föräldrarnas sam-

RP 171/2018 rd

manlagda inkomster understiger 61 000 euro per år. Från och med 17 års ålder är studiestödet till övervägande del lånebaserat och riktar sig till studerande från familjer med små inkomster.

Studerande på andra stadiet i åldern 16—19 år som får studiepenning och studielån med statsborgen 2017	studerande som får studiepenning	studiepenningar som utbetalas	€/studerande (inom parentes €/mån.)	studerande som får statsborgen	€/studerande (inom parentes €/mån.)
Yrkesutbildning	40 004	33 678 657,09	796,46 (88)	16 934	2 694 (299)
Gymnasier	22 468	13 439 234	568,22 (63)	4 513	2 258 (250)
Andra läroanstalter	917	1 023 015	1 024,54 (114)	426	2 566 (258)

16-åringar ingår i tabellen endast som mottagare av statsborgen.

Det studiestöd som för närvarande beviljas för studerande under 20 år som bor hemma eller till 17-åringar som bor självständigt står knappt kostnaderna för studierna, jämfört med de reella studie- och levnadskostnaderna. De uppskattade levnadskostnaderna för en tonåring som bor hos en förälder uppgår till över 400 euro i månaden. Om det till exempel finns två studerande tonåringar från en familj, bör familjens tillgängliga inkomster enligt konsumentundersökningarnas referensbudgetar (2015) uppgå till minst 4000 euro i månaden, dvs. 48 000 euro i året. Om föräldrarnas sammanlagda nettoinkomster uppgår till högst 48 000 euro, kan en studerande som är under 20 år och som bor hos en förälder få sänkt studiepenning. Studiepenningens grundbelopp till fullt belopp för 17—19-åringar som bor hos en förälder är låg (högst 38,66 €/mån.). För mindre bemedlade kan grundbeloppet höjas till högst 97,67 euro i månaden, vilket betyder att enbart studiepenningen räcker till för att täcka största delen av utgifterna för läromaterialet. Man måste emellertid beakta att endast en del av stödtagarna får studiepenning till fullt belopp.

En knappt tilltagen studiepenning räcker inte för att täcka alla studiekostnader. Utöver läromaterial medför studierna också kostnader för bland annat skolresor. En studerande som bor hos sin förälder kan få behovsprövat stöd för skolresor med en självriskandel om 43 euro per månad. Om den studerande även använder en del av studiepenningen på skolresor, blir det inte mycket över för studiematerial. I och med att det inte återstår mycket av studiepenningen, faller finansieringsansvaret på föräldrarna, eller så förutsätts den studerande ta studielån. Ett studiestöd som till övervägande del är lånebaserat kan inte anses vara den lämpligaste finansieringsmodellen för minderåriga.

För att en minderårig studerande ska kunna bo självständigt krävs därutöver ekonomiskt stöd av föräldrarna eller att den studerande tar studielån. En 17-åring som bor självständigt får till exempel högst 500 euro i månaden i studiestöd. Av det beloppet är 300 euro studielån. Därmed täcker studiepenningen för en 17-åring som bor självständigt högst ca en tredjedel av de s.k. skäligena levnadskostnaderna. En skäligen referensbudget för levnadskostnaderna för en ensamstående (exklusive boende- och resekostnader) är ca 600 euro i månaden. Förutsättningarna för att kunna bo självständigt beror också på villkoren för att få bostadsbidrag. En minderårig får bostadsbidrag endast vanligen om han eller hon får studiestöd.

RP 171/2018 rd

Det nuvarande studiestödet täcker inte en studerandes samtliga utbildningskostnader. Studerande från familjerna med de minsta inkomsterna kan få kompletterande utkomststöd för studiekostnaderna, om villkoren för beviljande av det uppfylls. Grunder för kompletterande utkomststöd är långvarigt utkomststöd eller en långvarig sjukdom vilket innebär att det inte automatiskt gäller alla som tillfälligt får grundläggande utkomststöd. Förebyggande utkomststöd har däremot använts i väldigt individuella situationer, där det ekonomiska stödet ofta är tätt sammanvävt med annat socialarbete som görs med en ung person eller en familj. Studerande från familjer med synnerligen små inkomster kan få förhöjt studiestöd, och i så fall uppgår studiepenningen till exempel för en 17-åring som bor hemma till högst 97,67 euro i månaden. Det är det belopp man får om föräldrarnas sammanlagda inkomster inte överskrider 20 700 euro i året, dvs. 725 euro i månaden. I praktiken tvingas en familj med så här små inkomster sannolikt anhålla om utkomststöd. Om familjen lyfter utkomststöd, krävs det inte att den studerande tar studielån. Lånet uppgår till högst 300 euro i månaden för 17-åringar och 650 euro i månaden för personer som är myndiga.

Avgiftsfria studier samt studiestödet för studerande på andra stadiet i övriga nordiska länder

I Sverige, Norge eller Danmark betalar studerande i gymnasiet eller yrkesutbildning inte för läromedel eller studiematerial. I Sverige kan måltiderna för studerande på andra stadiet kommunvis vara avgiftsfria, men i Norge och Danmark är de avgiftsbelagda. Ett stödsystem för skolresor avsett för kostnaderna för dagliga skolresor i stil med det vi har i Finland finns inte i de övriga nordiska länderna. I Norge är det möjligt att få stöd för resekostnaderna, om studieorten är långt från hemorten. Stöd fås endast för tre tur-returesor mellan studieorten och hemorten, så det är avsett för att besök hos föräldrarna under loven. Studiestödet för studerande på andra stadiet i de övriga nordiska länderna beviljas i form av studiepenning, håller högre nivå och är inte underställt behovsprövning i samma utsträckning som studiestödet för studerande på andra stadiet i Finland. Studiepenningens belopp i ovan nämnda länder är minst på samma nivå som barnbidraget i respektive land och höjs på basis av föräldrarnas inkomster. Studielån beviljas överhuvudtaget inte till minderåriga.

I Norge har man dessutom en särskild förhöjning för läromaterialskostnader i syfte att utgöra en separat ersättning för sådana kostnader som inte finansieras av utbildningsanordnaren. Studiepenningen för studiematerial uppgår till 397 euro per läsår för studerande i restaurangbranschen och dem som studerar hantverk, 237 euro per läsår för dem som studerar teknik och 107 euro per läsår för dem som studerar inom hälsovårdsområdet.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för studier för de yngsta studerandena i gymnasieutbildning och yrkesutbildning från familjer med små inkomster. Ibrukttagandet av ett läromaterialstillägg till studiestödet hänför sig till målet om avgiftsfrihet för studierna på andra stadiet. Ytterligare ett mål är att främja likvärdigheten mellan studerande inom gymnasieutbildning och yrkesutbildning.

2.2 Alternativ

Studiestöd

För att studiestödet bättre ska räckta till, kunde man höja de lägsta beloppen på studiepenningen. Då skulle de studerande ha bättre råd att täcka kostnaderna för studiematerial. Man kunde

också justera föräldrarnas inkomstgränser så att stödet skulle riktas så det får större täckning eller riktas mer exakt till dem som behöver det. Man kunde överväga att slopa behovsprövningen för studiestödet i synnerhet för 17-åringar som bor självständigt samt för studerande som är myndiga och bor hos sina föräldrar. Riksdagens kulturutskott har fäst vikt vid det låga studiestödet för studerande som inte fyllt 18 år (KuUB 11/2017), eftersom det i och med längre avstånd mellan läroanstalterna blir allt vanligare att minderåriga studerande på andra stadiet som bor självständigt bildar ett eget hushåll. Den som är under 18 år omfattas visserligen enligt lagen av försörjningsskyldigheten, men vårdnadshavarnas möjligheter att ekonomiskt stödja ett barn som bor självständigt varierar kraftigt. Utskottet ansåg att man genom att stärka ekonomin för en minderårig studerande som bor självständigt kan förbättra förutsättningarna för jämlik utbildning och bidra till att unga inte avstår från att söka till motiverande studier på andra stadiet på grund av familjens oförmåga att betala hyra eller andra ekonomiska omständigheter.

Man kunde höja föräldrarnas inkomstgränser så att studiestödet i allt högre grad skulle riktas till familjer med inkomster under genomsnittet. Därmed skulle inkomstgränserna kunna höjas med till exempel 38 procent, varvid en studerande ännu skulle omfattas av studiestödet när föräldrarnas sammanlagda inkomster uppgår till ca 84 000 euro, dvs. då vardera föräldern får i snitt 3 500 euro i månaden. Att höja studiepenningens minsta grundbelopp (17—19-åringar som bor hos sin förälder) till exempelvis 100 euro i månaden, dvs. till samma nivå som barnbidraget, skulle öka utgifterna för studiestödet med ca 18 miljoner euro. Därmed skulle studiepenningens grundbelopp öka både för studerande som är yngre än 20 år och för dem som fyllt 20 år och bor hos sin förälder. Om ovan nämnda studiepenning beviljades utan behovsprövning, skulle det öka statens utgifter för studiepenningen med uppskattningsvis 39 miljoner euro. Om man höjde gränsen för barnbidrag, och föräldrarna skulle börja få icke behovsprövat barnbidrag för sina 17-åriga barn, skulle statens utgifter för barnbidraget öka med ca 75 miljoner euro. Utbildningspolitiskt vore det motiverat att studiestödet skulle börja genast då studierna på andra stadiet inleds. Samtidigt borde man dock mildra behovsprövningen för studiestödet, så att samhällets finansiella stöd inte skulle försvagas om barnbidraget upphörde tidigare.

Inom ramen för studiestödet kan studerande från familjerna med de minsta inkomsterna få en förhöjning på grund av familjens små inkomster. Den läggs till studiepenningen, och skulle kunna höjas för att stödet ska räcka till bättre än för närvarande. Höjningen kunde fortfarande göras så att den skulle påverkas i sänkande riktning enligt föräldrarnas inkomster, eller så kunde den schablonmässigt vara lika stor för alla. Höjningen kunde göras schablonmässigt, om utgångspunkten är att den ska ersätta kostnaderna för läromaterialet. I synnerhet studerande i åldern 17—19 år som bor hos sin förälder och studerande som inte fyllt 18 år och bor självständigt, för vilka studiestödet är knappt tilltaget och inte täcker alla studieutgifter, vore i behov av stöd. För studerande som inte fyllt 18 år är ett villkor för att få bostadsbidrag att de får studiestöd.

För studerande i åldern 18—19 år som bor självständigt är den ekonomiska situationen bättre, eftersom de numera får högsta möjliga studiepenning utan behovsprövning, högre statsborgen än studerande som inte fyllt 18 år och dessutom bostadsbidrag. De medel som står till förfogande för studier för studerande som är myndiga och på andra stadiet steg märkbart den 1 augusti 2017 i och med att de överfördes till att omfattas av allmänt bostadsbidrag och statsborgen. Den 1 januari 2018 avstod man dessutom från föräldrarnas inkomsters sänkande inverkan på studiepenningen för självständigt boende 18—19-åringar som är myndiga och studerar på andra stadiet.

RP 171/2018 rd

Eftersom största delen av kostnaderna för utbildningen på andra stadiet utgörs av kostnader för läromaterial, skulle höjningen av studiepenningen benämnas läromaterialstillägg. Beloppet för tillägget för läromaterial kunde anpassas till en sådan nivå att det studiepenningen medräknad inte skulle överskrida beloppet på den icke behovsprövade studiepenning som gäller studerande som är myndiga och bor någon annanstans än hos föräldrarna (250, 28 €/mån.). Man kunde sålunda ha ett enhetligt tillägg för studiematerial som skulle uppgå till 46,80 euro i månaden. Det skulle betyda 234 euro per termin och 468 euro per läsår. Sammanlagt skulle en studerande till exempel få ca 1 400 euro (10 månader x 46,80 € x 3 läsår) för heltidsstudier som pågår i tre års tid. Systemet skulle bli komplicerat, om höjningen vore olika i gymnasiet och i yrkesutbildningen, för olika läsårs del eller beroende på studieområde.

En studerande är inte nödvändigtvis tvungen att betala alla utgifter på en gång i början på terminen, om han eller hon använder sig av affärer som säljer läromaterial och har skräddarsydda studerandekonton. Dessutom kan den som får studiestöd betala större inköp som måste göras i början av terminen med studielån, eftersom man endast får lyfta studielånet för en termin på en gång. För studerande som är under 18 år är beloppet på det högst 1 500 euro (300 x 5 mån.) för en höst- eller vårtermin, dvs. sammanlagt 3 000 euro per läsår.

Läromaterialstillägget skulle täcka minst hälften av kostnaderna för en studerande i gymnasiet respektive alla kostnader för en studerande i yrkesutbildning. Alternativt skulle läromaterialstillägget kunna användas för att skaffa en dator, om de övriga materialkostnaderna blev små. Läromaterialstillägget kunde genomföras som försörjningsförhöjningen, dvs. det skulle inte handla om en separat förmån utan ingå i studiepenningen och omfattas av samma regler som gäller för studiepenningen i övrigt.

Läromaterialstillägget bör förbättra de ekonomiska studieförutsättningarna för studerande från familjer med små inkomster, och bör därför inte minska på övriga prioriterade stöd för familjer med små inkomster (bostadsbidrag, militärunderstöd och utkomststöd).

Stödtiden under gymnasieutbildningen

Det maximala antalet stödmånader per läsår under gymnasieutbildningen har för närvarande begränsats till nio månader. För utbildning som handleder för yrkesutbildning och för yrkesinriktad grundexamen beviljas studiestöd för tio månader per läsår. Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs ovan. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid, om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under läsåret en längre tid än så.

För närvarande har studiestöd för studerande i gymnasieutbildning i praktiken i regel beviljats från ingången av september till utgången av maj. Regleringen av stödtiden borde vara densamma för studerande i gymnasieutbildning som i yrkesutbildning. Därmed skulle stödet i regel kunna beviljas från augusti till utgången av maj, samt vid behov under läsårets samtliga studiemånader. Enligt förslaget skulle studiestöd på ansökan kunna beviljas för en kortare tid. Studiestöd kan enligt förslaget på ansökan även beviljas för längre tid, om den studerande påvisar att han eller hon bedriver studier under läsåret en längre tid än så. Det vore emellertid motiverat att endast bevilja studerande inom gymnasieutbildning studiestöd under juni och juli, om den studerande avlägger sådana studier vid läroanstalten som ingår i lärokursen.

Den föreslagna utvidgningen av rätten till studiestöd skulle främja likvärdigheten mellan studerande och syftet med gymnasiereformen genom att den förbättrar de studerandes studieförutsättningar och framför allt bidrar till att täcka utgifterna för läromaterial för studerande från mindre bemedlade familjer.

Andra alternativ för att ersätta studiekostnaderna

I ministeriets utredning över alternativ för att minska kostnaderna för utbildning på andra stadiet utvärderades också alternativet att allokera kostnaderna i sin helhet till den kalkylerade statsandelsfinansieringen. Om kostnaderna för läromaterial och studieredskap i sin helhet överfördes på det kalkylerade finansieringssystemet för statsandelar och därmed skulle omfatta samtliga gymnasiestuderande, skulle detta innebära en finansieringsökning som omfattar ca 100 000 studerande och uppgår till ca 85 miljoner euro i året. I kostnadsförslaget ingår inte kostnaderna för skolresor. Kostnaderna skulle i sin helhet täckas med statliga medel.

Kostnaderna för avgiftsfri yrkesutbildning skulle uppgå till uppskattningsvis 65—20 miljoner euro, beroende på om den vore avgiftsfri för alla som avlägger grundexamen (188 000) men inte för studerande i läroavtalsutbildning (171 000), eller endast studerande som är yngre än 20 år (95 000).

2.3 De viktigaste förslagen

Enligt förslaget ska kostnaderna för läromaterial täckas med ett läromaterialstillägg som huvudsakligen riktas till sådana studerande inom gymnasieutbildning och yrkesutbildning som är yngre än 20 år och är berättigade till förhöjd studiepenning på grund av familjens små inkomster. Även 17-åringar som inte har rätt till studiepenning ska enligt förslaget kunna få studiematerialstillägg, om deras föräldrar har små inkomster. Läromaterialstillägget ska därmed i praktiken rikta sig till unga som inte har någon examen och vara en skattepliktig förmån som betalas som en del av studiepenningen och utbetalas månatligen, så som till exempel studiepenningens försörjningsförhöjning.

Inkomstbegreppet gällande den studerandes föräldrar från och med den 1 januari 2019 ändras så att man i stället för att beakta den studerandes föräldrars nettoförvärvs- och kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska beakta deras skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster. Samtidigt höjs inkomstgränserna kostnadsneutralt med ca fem procent, så att behovsprövningen inte ska skärpas på grund av det ändrade inkomstbegreppet.

I lagen om utkomststöd föreslås bestämmelser om att läromaterialstillägget ska vara en prioriterad inkomst. Därmed ska det inte beaktas som inkomst när man beräknar utkomststödet storlek. Detta innebär att det läromaterialstillägg som beviljas en ung person från en familj som får utkomststöd inte minskar det grundläggande utkomststöd som betalas till familjen med ett belopp som motsvarar läromaterialstillägget. Läromaterialstillägget ska vara en prioriterad inkomst också i militärunderstödet och i bostadsbidraget, varvid det inte minskar heller dessa förmåner.

Därtill föreslås att grunderna för fastställande av stödtiden under gymnasieutbildningen förenhetligas med den som gäller yrkesutbildning. Därmed förlängs den regelrätta stödtiden under läsåret för gymnasiestuderande från nio till tio månader.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Lagförslaget skulle öka utgifterna under momentet studiestöd och bostadstillägg 29.70.55 i statsbudgeten med sammanlagt 6,9 miljoner euro år 2019 och med 12,3 miljoner euro från och med år 2020 som följer:

RP 171/2018 rd

Läromaterialstillägg	Målgruppens storlek	2019 milj. €	2020 milj. €
Under 17-åringar	7 000/8 000	0,8	2
17-åringar som bor hos sin förälder	8 500	1,6	3,2
17-åringar som bor självständigt	2 600	0,5	1
18-åringar som bor hos sin förälder	8 000	1,5	3
19-åringar som bor hos sin förälder	6 000	0,8	1,4
En stödmånad för gymnasie studerande	15 000	1,7	1,7
Sammanlagt		6,9	12,3

De uppskattade kostnaderna för läromaterialstillägget och den behovsprövade studiepenningen är dimensionerade för i snitt fyra månader för 2019 och ändringens effekt utslagen över hela året för i snitt åtta månader från och med 2020. Antalet förmånstagare är det genomsnittliga antalet mottagare per månad.

Att bevilja läromaterialstillägg till andra studerande än sådana som får förhöjt studiestöd på grund av familjens små inkomster, vilket i praktiken betyder 16-åringar, skulle öka utgifterna för studiepenningen med uppskattningsvis 2 miljoner euro. Från och med 2020 skulle ca 8 000 studerande som är under 17 år regelbundet få läromaterialstillägg. I snitt skulle det finnas uppskattningsvis 22 500 studerande som är 17—19 år, bor hemma hos sin förälder och regelbundet får studiematerialstillägg, vilket skulle öka utgifterna för studiepenningen med 7,6 miljoner euro. Ca 2 600 17-åriga studerande som bor självständigt och är berättigade till förhöjd studiepenning på grund av familjens små inkomster skulle få läromaterialstillägg, vilket skulle öka kostnaderna med 1 miljon euro på årsnivå.

Att föreskriva i lagen om utkomststöd om att läromaterialstillägget ska vara en prioriterad förmån kan såväl öka som minska utgifterna för grundläggande utkomststöd, och samtidigt minska utgifterna för kompenserande respektive förebyggande utkomststöd som beviljas av kommunen. Att uppskatta något belopp är svårt på grund av bristfällig statistik.

Att förlänga stödtiden under läsåret i gymnasieutbildning med en månad skulle på årsbasis öka utgifterna för studiepenningen med 1,7 miljoner euro, i och med att det i augusti skulle finnas ca 15 000 studerande som får studiepenning, och de i snitt får 115 euro i studiepenning per månad. Under somrarna uppskattas färre än 1000 studerande som är berättigade studiestöd studera i 1—2 månaders tid, vilket skulle medföra ringa tilläggskostnader. Möjligheten till sommarstöd och till en stödtid som är kortare än tio månader under läsåret skulle dock minska behovet av stöd i senare skeden av studierna, och därmed föranleder ändringen inga behov av tilläggsanslag. Gällande dimensioneringen av budgetanslaget som reserverats för studiepenningen finns beredskap för förändrade beteendemönster, som emellertid inte går att bestämma exakt.

Inkomstgränserna för föräldrarnas inkomster ska justeras kostnadsneutralt. I stället för som nettoskattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster ska enligt förslaget beaktas som skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen från och med den 1 januari 2019, vilket skulle kräva att inkomstgränserna höjs med ca fem procent. Enligt förslaget ska inkomstregistret utnyttjas för beviljande och justeringar av förmåner i enlighet med studiestödslagen.

RP 171/2018 rd

3.2 Konsekvenser för den studerandes ställning och ekonomi

Studiestödet och det föreslagna läromaterialstillägget skulle förändra studiestödet på följande sätt:

	Studiepenning €/mån.	Förhöjning p.g.a. familjens små inkomster (max) studiematerialstillägg (€/mån.)	Hur mycket föräldrarnas inkomster påverkar	Statsborgen för studielån, €/mån.	Sammanlagt inklusive studielån (max. €/mån)
Vårdnadshavaren för minderårigt barn	325,28	varken någon förhöjning p.g.a. föräldrarnas små inkomster eller läromaterialstillägg	inverkar inte	650	975,28
Myndig studerande som bor självständigt	250,28	varken någon förhöjning p.g.a. föräldrarnas små inkomster eller något läromaterialstillägg	inverkar inte	650	900,28
17-åring som bor självständigt	101,74	101,74+ läromaterialstillägg 46,80	Kan höja eller sänka 0—250,28 €/mån	300	550,28
20-åring som bor hos sin förälder	81,39	101,74 Inget läromaterialstillägg	Kan höja 81,39—183,13 €/mån	650	833,13
17—19-åring som bor hos sin förälder	38,66	59,01+ läromaterialstillägg 46,80	Kan höja eller sänka: 0—144,47 €/mån	300 (17-åring) 650 (18—19-åring)	444,47+ 300 (17-åring) 794,47 (18—19-åringar)
yngre än 17 år	berättigar varken till studiepenning eller förhöjning p.g.a. föräldrarnas små inkomster	läromaterialstillägg 46,80 €/mån.	inkomstgränsen för läromaterialstillägget densamma som för förhöjd studiepenning p.g.a. familjens små inkomster	300 en studerande som är yngre än 17 år som bor hos sin förälder är inte berättigad till statsborgen för studielån, men en 17-åring som bor självständigt får statsborgen (15 §, 2 mom. 2) punkten)	346,80

Läromaterialstillägget skulle täcka största delen av kostnaderna för studiematerialet för de studerande i yrkesutbildning eller gymnasieutbildning som har rätt till studiestöd i och med att det skulle höja den studerandes till buds stående medel med i snitt 42 euro per månad. Per termin skulle förmånen högst uppgå till 234 euro och per läsår 468 euro. Läromaterialstillägget för tre läsår blir därmed ca 1 400 euro, vilket skulle täcka alla läromaterialskostnader för yrkesutbildningens del och över hälften av de genomsnittliga läromaterialskostnaderna för studerande i gymnasiet. Studerande vars läromaterialskostnader blir under genomsnittet, skulle kunna använda tillägget för andra nödvändiga utgifter. Nivån på studiepenningen för studier

efter den grundläggande utbildningen är knappt tilltagen och täcker endast en del av studie-kostnaderna.

Läromaterialstillägget ska huvudsakligen riktas till studerande som är berättigade till förhöjd studiepenning på grund av små inkomster, vars föräldrars sammanlagda inkomster är mindre än 41 100 euro. Regelbundet skulle 33 000 studerande få läromaterialstillägg, vilket är även hälften av alla som får studiestöd som är under 20 år och knappt en femtedel av alla studerande i yrkesutbildning eller gymnasieutbildning som är under 20 år. Ca 62 procent av dem studerar inom yrkesutbildning och 38 procent inom gymnasieutbildning. I och med läromaterialstillägget förbättras de ekonomiska förutsättningarna för studerande på andra stadiet från familjer med små inkomster att avlägga studentexamen eller yrkesexamen.

Inkomstbegreppet gällande föräldrarnas inkomster ändras så att det ska gälla de skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomsterna, och inkomstgränserna höjs med ca fem procent. Därmed skulle inkomstgränsen för förhöjningen på grund av föräldrarnas små inkomster och för läromaterialstillägget vara 41 100 euro. Utan höjningen av inkomstgränsen skulle enligt Folkpensionsanstaltens uppgifter 15 studerande nätt och jämnt ha gått miste om rätten till läromaterialstillägg. Eftersom inkomstgränsen höjs, får dessa studerande förhöjd studiepenning på grund av föräldrarnas små inkomster jämte läromaterialstillägg. Eftersom den inkomstgräns som inte längre berättigar till förhöjd studiepenning på grund av föräldrarnas små inkomster och läromaterialstillägg höjs, kommer föräldrarna i ifrågavarande familjer att ha högre inkomster och möjligheter att hjälpa sina barn med anskaffning av läromedel. Även den inkomstgräns som inverkar på studiepenningens grundbelopp höjs med fem procent på grund av det förändrade inkomstbegreppet, varvid den studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen uppgår till högst 43 000 euro om året. Från studiepenningen och bostadstillägget avdras enligt förslaget för varje belopp som överskrider 1 070 euro fem procent, varvid studiepenning inte längre beviljas när den studerandes föräldrars skattepliktiga inkomster överstiger 64 400 euro. För närvarande är inkomstgränsen 61 000 euro.

I uppföljningen av den studerandes egna inkomster eller framgången i studierna skulle man också kunna återkräva läromaterialstillägget på samma grunder som den övriga studiepenningen. Vanliga orsaker till återkrav vore att den studerandes överskrider årsinkomstgränsen eller att det i uppföljningen av studieframgången visar sig att den studerande inte ens haft för avsikt att studera.

Läromaterialstillägget minskar skillnaden i beloppet på studiepenningen för studerande som är yngre än 20 år på andra stadiet och inom högre utbildning. För närvarande har studiepenningen för högskolestuderande som är yngre än 20 år och bor hos sin förälder varit högre än för motsvarande målgrupp på andra stadiet, eftersom föräldrarnas inkomster överhuvudtaget inte sänker studiepenningens grundbelopp, och studiepenningen kan höjas på grund av föräldrarnas små inkomster på samma sätt som på andra stadiet. För studerande i yrkesutbildning som är yngre än 20 år och bor hos sin förälder skulle studiepenningen i snitt höjas från 69,50 till 104,4 euro i månaden och för gymnasieutbildning från 65,30 till ca 98 euro i månaden.

Ur en utkomststödtagares perspektiv innebär en bestämmelse om att läromaterialstillägget i lagen om utkomststöd är en prioriterad förmån att ett belopp som motsvarar läromaterialstillägget kan användas för anskaffning av läromaterial. Ur hans eller hennes perspektiv minskar detta osäkerheten angående huruvida kommunen kommer att bevilja utkomststöd för läromaterial under den eller den månaden. Utkomststödtagarens möjligheter att själv bestämma om anskaffning av läromaterial förbättras och ansökningarna om stöd via det kommunala so-

cialväsendet minskar. Därmed uppstår behovet av att kontakta två olika myndigheter i egen-
skap av utkomststödtagare allt mer sällan, och förutsebarheten ökar.

Studierande i gymnasiet skulle i regel kunna få studiestöd för 10 månader per år. Man skulle
också kunna få stöd för en kortare tid än tio månader alternativt för en längre tid än tio måna-
der, om den studerande påvisar att han eller hon bedriver studier för en längre tid än så. Änd-
ringen möjliggör dessutom studier året om i gymnasiet. En studerande i gymnasiet skulle om
somrarna endast få studiestöd endast om han eller hon närvaroenmält sig och avlägger studier
vid läroanstalten som ingår i gymnasiets läroplan.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna skulle öka arbetet i samband med verkställigheten av studiestödet,
särskilt i planeringsskedet. Ändringarna måste beaktas i informationen till kunderna, såsom i
beslutstexter, kundbrev samt i kommunikationen på nätet angående studiestödet. Läromateri-
alstillägget minskar behovet av utkomststöd hos familjer med små inkomster och det arbete
som detta ger upphov till både inom Folkpensionsanstalten och i kommunerna.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

Läromaterialstillägget och förlängningen av stödtiden för studerande i gymnasieutbildning bi-
drar till att säkerställa lika möjligheter för var och en att enligt 16 § i grundlagen oavsett me-
dellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbild-
ning samt utveckla sig själv. Ibruktagnandet av tillägget till studiestödet hör ihop med målet om
avgiftsfrihet för studier på andra stadiet.

4 Beredningen av propositionen

I planen för de offentliga finanserna för 2019—2021 har man beslutat att studerande som är
yngre än 20 år som är berättigade till en förhöjning för mindre bemedlade beviljas läromateri-
alstillägg till studiepenningen på 46,80 euro per månad. Därtill höjs det maximala antalet stu-
diestöds månader för studerande i gymnasieutbildning till tio stödmånader. Ändringen främjar
jämligheten mellan studerande på andra stadiet genom att de ekonomiska förutsättningarna för
gymnasiestudier förbättras framför allt för familjer med små inkomster.

Begäran om utlåtanden om regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om stu-
diestöd sändes till justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet,
Folkpensionsanstalten, Kommunförbundet, besvärsnämnden för studiestöd, Utbildningsstyrel-
sen, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto -SAKKI ry, Finlands Gymnasistförbund rf, Suo-
men opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry, Finlands stu-
dentkårens förbund (FSF) rf samt till Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry.

Yttranden lämnades av 11 instanser. Förslagen i propositionen fick brett understöd och ansågs
vara en ändring som behövs för att förbättra studiemöjligheterna på andra stadiet. Flera re-
missinstanser (Finlands Kommunförbund, Sakki ry och Finlands Gymnasistförbund rf) ansåg
dock att det inte i sig är en tillräcklig åtgärd för att trygga avgiftsfriheten och tillgänglig på
andra stadiet. Finlands kommunförbund påpekade att för att det ska vara geografiskt och eko-
nomiskt tillgängligt krävs dessutom att utbildningsanordnarna får tillräcklig finansiering.
Folkpensionsanstalten föreslog i sitt remissyttrande att man i syfte att studiestödet ska räcka
till bättre borde höja studiepenningens till de lägsta beloppen och inkomstgränserna gällande
föräldrarna.

RP 171/2018 rd

Med utgångspunkt i remissvaren ändrades propositionen så att man i denna proposition även inkluderat ett förslag till ändring av lagen om utkomststöd. Enligt förslaget ska man även i lagen om utkomststöd föreskriva att läromaterialstillägget är en prioriterad inkomst. Angående ändringen har Folkpensionsanstalten och Finlands Kommunförbund särskilt hörts och vardera understödde den föreslagna ändringen. I propositionen ingår inte bestämmelsen om användning av inkomstregistret som ingick i den version som var på remiss, eftersom man i den fortsatta beredningen har kommit fram till att redan de nuvarande studiestödsbestämmelserna om tillgång till information gör det möjligt att använda inkomstregistret. Bestämmelserna om tillgång till information som gäller förmåner som handhas av Folkpensionsanstalten ska vara så enhetliga som möjligt. Om det framkommer ett behov av ny reglering efter att datainnehållet i inkomstregister börjat användas är det ändamålsenligt att införa eventuell ny reglering på ett samordnat sätt i ett senare skede. Propositionen har beretts i samråd med Folkpensionsanstalten.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av lagen om studiestöd

7 §. Tidsbegränsningar. Enligt gällande 9 mom. kan studiestöd i en annan läroanstalt beviljas för högst 12 månader efter den regelrätta studietiden. Med den regelrätta studietiden avses inom grundläggande yrkesutbildning högst fyra år och i andra studier den föreskrivna studietiden eller tiden för genomförande av studierna utan förlängning eller tiden för genomförande av studierna enligt läroplanen eller undervisningsprogrammet, om tiden inte är angiven i lagstiftningen. Enligt förslaget ska bestämmelsen preciseras så att man definierar för vilken tidsperiod den studerande har rätt till studiestöd vid andra läroanstalter än högskolor. Enligt förslaget föreskrivs i början av momentet att den som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola har rätt till studiestöd under den regelrätta studietiden. Till övriga delar motsvarar det föreslagna momentet gällande lag.

7 c §. Antalet stödmånader per läsår. Enligt den gällande paragrafen beviljas studiestöd för en högskoleexamen för nio månader per läsår och för utbildning som handleder för yrkesutbildning och för grundläggande yrkesexamen för tio månader under läsåret. Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs ovan. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid, om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under läsåret en längre tid än så. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd dock beviljas för högst nio månader per läsår. En kalendermånad berättigar till studiestöd i Finland, om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd. För studier utomlands beviljas studiestöd för hela studiemånader från och med den dag då studierna inleddes så att en studiemånad berättigar till studiestöd om den omfattar minst 18 dagar som ingår i den tid som berättigar till studiestöd.

Enligt förslaget till 1 mom. 2 punkten beviljas studiestöd för utbildning som handleder för yrkesutbildning och för yrkesinriktad grundexamen samt för gymnasieutbildning och för utbildning som förbereder för den för tio månader per läsår. Samtidigt avstår man enligt förslaget från regleringen enligt 2 mom. enligt vilket studiestödet för studerande i gymnasieutbildning dock kan beviljas studiestöd för högst nio månader per läsår. Enligt den föreslagna ändringen ska regleringen av stödtiden för studerande i yrkesutbildning respektive gymnasieutbildning förenhetligas och studiestöd kan beviljas för studerande i gymnasieutbildning i regel från augusti till utgången av maj. Enligt förslaget kan gymnasiestuderande på ansökan beviljas studiestöd för en kortare tid än vad som ovan föreskrivs. Studiestöd kan beviljas på ansökan även för längre tid, om den studerande påvisar att han eller hon bedriver studier under läsåret under en längre tid än så. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd enligt förslaget beviljas under juni och juli endast om den studerande vid läroanstalten avlägger sådana studier som ingår i lärokursen. En begränsande bestämmelse är nödvändig eftersom studiestödet inte är avsett att beviljas för sommarmånaderna enbart för att förbereda sig för höstens studentskrivningar.

10 §. Beviljande av studiepenning. Studiepenning beviljas en studerande som enligt 1 kap. kan beviljas studiestöd enligt denna lag. Studiepenning beviljas dock inte en studerande för vars uppehälle det betalas barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (796/1992) eller motsvarande förmån från utlandet. Paragrafens 2 mom. ändras enligt förslaget så att studerande, för vars uppehälle det betalas barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (796/1992) eller motsvarande förmån från utlandet, dock inte beviljas någon studiepenning utöver studiematerialstillägg.

11 §. Studiepenningens belopp. I gällande 11 § finns bestämmelser om studiepenningens belopp. Enligt det föreslagna 2 mom. ändras inkomstbegreppet gällande föräldrarnas inkomster så att om det sammanlagda beloppet av föräldrarnas skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 21 800 euro om året, höjs det belopp på studiepenningen som föreskrivs i 1 mom. Enligt förslaget till 3 mom. ska den förhöjning som föreslås i 2 mom. minskas med 10 procentenhet för varje helt belopp av 2 180 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 41 100 euro. Enligt förslag förhöjs föräldrarnas inkomstgränser och ändras föräldrarnas inkomstbegreppet. I bestämmelsen slopas hänvisningen till inkomstskattelagen, eftersom inkomstbegreppet gällande föräldrarnas inkomster enligt förslaget föreskrivs i 22 §.

I det föreslagna nya 7 mom. föreskrivs att höjningarna av studiepenningen enligt ovan nämnda 2 mom. 1 och 3 punkterna kan höjas med ett läromaterialstillägg, vars belopp är 46,80 euro per månad.

11 a §. Rätten till läromaterialstillägg. Läromaterialstillägget är avsett för studerande som är yngre än 20 år i gymnasieutbildning eller yrkesutbildning från en familj med små inkomster. Enligt den föreslagna nya 11 a § har den studerande har rätt till läromaterialstillägg när den studerande avlägger studier enligt 4 § 3 mom. 1, 2 eller 5 punkten, eller deltar i utbildning enligt 4 a §. Enligt 4 § 3 mom. 1 punkten i denna lag är sådan utbildning som berättigar till studiestöd yrkesutbildning enligt lagen om yrkesutbildning (531/2017) och enligt 2 punkten sådan gymnasieutbildning som avses i gymnasielagen (629/1998) eller sådan utbildning som förbereder invandrare eller personer med ett främmande språk som modersmål inför gymnasieutbildning. Enligt 5 punkten (i denna proposition har man beaktat den föreslagna ändringen av 4 § i RP 58/2018) har man även beaktat sådan yrkesutbildning som ordnas av någon annan myndighet än sådan som utbildningsmyndigheterna har tillsyn över. Därtill kan studiestöd enligt 4 a § beviljas för annan utbildning som ordnas i Finland än sådan som står under offentlig tillsyn, om Folkpensionsanstalten på ansökan av utbildningsanordnaren har beviljat rätt till studiestöd för utbildningen. En förutsättning för beviljande av rätt till studiestöd är i så fall att utbildningen motsvarar utbildning enligt lagen om yrkesutbildning och dess syfte är avläggande av en examen eller del av examen. Läromaterialstillägget beviljas studier utomlands enligt studiestödslagen 4 § 4 mom., om studierna motsvarar sådana studier som berättigar till läromaterialstillägg i Finland eller ingår i sådana studier i Finland.

Utöver vad som förutsätts i 1 punkten förutsätts enligt förslaget i 2 punkten att den studerande har rätt till läromaterialstillägg, om beloppet av föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster uppgår till högst 41 100 euro. Den föreslagna inkomstgränsen för föräldrarna är densamma som för förhöjningen av studiepenningen för studerande med föräldrar med små inkomster.

Utöver de krav som ställs i 1 och 2 punkten krävs i förslaget 3 punkt att den studerande ska ha rätt till läromaterialstillägg, om han eller hon får förhöjd studiepenning enligt 11 § 2 mom. 1 eller 3 punkten eller om han eller hon är yngre än 17 år. I 11 § 2 mom. ingår bestämmelser om den studiepenning till förhöjt belopp på grund av föräldrarnas små inkomster som ska utbetalas till unga i åldern 17—19 år och i 3 punkten den studiepenning till förhöjt belopp på grund av föräldrarnas små inkomster som ska utbetalas till studerande är yngre än 18 år och bor någon annanstans än hos sin förälder. I praktiken får en studerande i nämnda fall studiepenning till förhöjt belopp på grund av föräldrarnas små inkomster och därtill förhöjt med läromaterialstilläggets belopp. En studerande som är yngre än 17 år kan inte få studiepenning förutom läromaterialstillägget, så han eller hon får enligt förslaget läromaterialstillägget förutsatt att de krav som ställs på föräldrarnas inkomster uppfylls.

15 §. Statsborgen för studielån. Enligt gällande paragraf beviljas statsborgen för studielån studerande som får studiepenning enligt denna lag eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd. Statsborgen beviljas även studerande som fyllt 18 år och som på basis av föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning, studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder, studerande för vars uppehälle utbetalas barnbidrag och som på basis av sina föräldrars inkomster är berättigad till studiepenning eller studerande som enligt 20 § inte beviljas studiepenning. Högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan. Studerande som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen även för andra studier än sådana som avses i 4 §.

Statsborgen beviljas inte studerande som avtjänar frihetsstraff eller vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat.

Enligt förslaget till 2 mom. 2 punkten beviljas statsborgen även studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder och för vars underhåll betalas barnbidrag och vars föräldrars sammanlagda skattepliktiga inkomster är under 64 400 euro. För tydlighetens skull är det motiverat att man i bestämmelsen hänvisar till de inkomstgränser gällande föräldrarna som ligger till grund för att den studerande redan nu kan vara berättigad till statsborgen. Därtill ska enligt förslaget till 4 mom. statsborgen inte beviljas studerande bor hos sin förälder och för vars underhåll betalas barnbidrag. Ändringen behövs, eftersom studerande som bor hos sin förälder, och statsborgen beviljas inte studerande som bor hos sin förälder och för vars underhåll betalas barnbidrag.

15 § d. Studielånskompensation vid fördröjda studier. Enligt gällande 1 mom. har en studielåntagare rätt till studielånskompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i den paragrafens 1 mom. har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor, har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsförmåga eller sjukpension enligt folkpensionsanslagen eller fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

Enligt förslaget ska första meningen i momentet preciseras och i stället för till ovan nämnda paragraf hänvisa till ifrågakavande paragrafs 1 mom. Avsikten är att för att studielånskompensation ska kunna beviljas när tiden för avläggande är längre än den i 15 c § föreskrivna tid för avläggande av examen som berättigar till studielånskompensation, ska den omständighet enligt paragrafen som förlänger tiden inverka under den i 15 c § angivna tid för avläggande av examen som berättigar till kompensation. I 15 c § 1 mom. föreskrivs om de målsatta tidsfristerna för avläggande av examen, vilka omständigheterna ska påverka.

19 §. Beaktande av föräldrarnas inkomster. Enligt gällande 2 mom. har en studerande rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen är högst 40 800 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 1 010 euro som överskrider inkomstgränsen.

Enligt det föreslagna nya 2 mom. har studerande rätt till studiepenning enligt 11 § 1 mom., och bostadstillägg enligt 14 § om föräldrarnas skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 43 000 euro i året. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 1 070 euro som överskrider inkomstgränsen. I bestämmelsen slopas hänvisningen till inkomstskattelagen, eftersom bestämmelserna om begreppet föräldrarnas in-

komster ska ingå i 22 §. I stället för nettotinkomsterna ska man enligt förslaget beakta de skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomsterna samtidigt som inkomstgränserna kostnadsneutralt höjs med ca fem procent, så att behovsprövningen inte stramas åt.

22 §. Skattepliktiga inkomster. Enligt 1 mom. i den gällande lagen avses med den studerandes skattepliktiga inkomster när denna lag tillämpas det som i inkomstskattelagen (1535/ 1992) föreskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och förvärvsinkomst. Sådana inkomster som en studerande haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Enligt gällande 2 mom. ska föräldrarnas inkomster enligt 11 § och 19 § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. Den sökande ska lämna en utredning över de inkomster föräldrarna har fått utomlands för det år om vilket inkomsterna utifrån beskattningsuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation har förändrats väsentligt efter beskattningsåret, kan förändringarna i enlighet med 25 b § tas i beaktande när stödet beviljas.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs enligt förslaget om föräldrarnas inkomstbegrepp. Enligt förslaget avses med studerandes föräldrars skattepliktiga inkomster när denna lag tillämpas vad som förskrivs om skattepliktiga kapitalinkomster och skattepliktiga förvärvsinkomster i inkomstskattelagen. Den studerandes föräldrars inkomster beaktas på basis av uppgifterna från ingången av det år som följer på den senast verkställda beskattningen. Sådana inkomster som föräldrarna haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Föräldrarnas inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd. I syfte att förenhetliga inkomstbegreppet gällande föräldrarnas inkomster avstår man enligt förslaget från denna reglering.

25 b §. Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster. Enligt gällande paragrafs 1 mom. anses den ekonomiska situationen för den studerandes föräldrar anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. Det föreslås att när studiestöd på ansökan har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet utbetalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd på ansökan har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de inkomster som avses ovan, kan stödet utbetalas på basis av dessa till utgången av det följande kalenderåret. Enligt förslaget fogas till de två föregående meningarna för klarhetens skull orden på ansökan, eftersom den studerande redan nu ska ansöka om justering av stödet om föräldrarnas inkomster väsentligt har förändrats.

Enligt 25 a § ska studiestödet justeras eller dras in utan ansökan kalenderårsvis i början av året efter utexamineringen på basis av föräldrarnas skatteuppgifter. Dock justeras studiestödet inte, om studiestödet under föregående hösttermin har justerats på grund av att en väsentlig förändring i föräldrarnas ekonomiska ställning.

1.2 Lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag

15 §. Prioriterade inkomster. Enligt den gällande 1 mom. 7 punkten ska som inkomster när bostadsbidraget beräknas inte beaktas studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994) med undantag av försörjarförhöjningen av studiepenningen. I propositionen föreslås att som inkomster när bostadsbidraget beräknas inte ska beaktas studiestöd och inte heller studiepenningens försörjarförhöjning eller läromaterialstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994),

med undantag för studiepenningen. Syftet med den föreslagna ändringen är att tillförsäkra att det läromaterialstillägg som en studerande som ingår i ett hushåll som får bostadsbidrag inte sänker bostadsbidragets belopp, eftersom avsikten med det är att förbättra den studerandes ekonomiska förutsättningar att skaffa sig studiematerial.

1.3 Ändring av lagen om militärunderstöd

11 §. *Inkomster som ska beaktas.* I paragrafen föreskrivs om de inkomster som ska beaktas i militärunderstödet och om inkomster som inte ska beaktas i det. Till paragrafens 7 punkt fogas enligt förslaget ett studiematerialstillägg till studiepenningen. Tillägget ska enligt förslaget inte beaktas i militärunderstödet. Därmed skulle studiematerialstillägget till studiepenningen inte sänka militärunderstödet. I militärunderstöd betalas till anhöriga till en värnpliktig grundunderstöd, bostadsunderstöd och särskilt understöd som med hänsyn till deras personliga omständigheter och de lokala förhållandena tillförsäkras dem en skälig försörjning, om de inte får den av de inkomster som står till deras förfogande. Förmånen kan omfatta en anhörig som får studiestöd.

1.4 Lag om ändring av lagen om utkomststöd

11 §. *Inkomster som skall beaktas.* Enligt förslaget fogas till paragrafen en ny 2 mom. 8 punkt. När man med hjälp av ifrågavarande bestämmelse beräknar utkomststödet, ska studiepenningens läromaterialstillägg inte beaktas. På motsvarande sätt ska sådana utgifter enligt 8 § i lagen om utkomststöd som kan anses täckas med ovan nämnda läromaterialstillägg inte beaktas som utgifter i utkomststödet. Ovan nämnda gäller såväl grundläggande utkomststöd som kompletterande respektive förebyggande utkomststöd. I den svenskspråkiga versionen korrigeras 7 punkten i momentet och samtidigt ersätts punkten med ett kommatecken på grund av den nya 8 punkten

Regleringen föranleder inga ändringar gällande beviljande av grundläggande utkomststöd. Folkpensionsanstalten är skyldig att enligt 14 § i lagen om utkomststöd på den sökandes begäran utan dröjsmål sända ansökan till den kommun som är behörig i ärendet om sökanden i sin ansökan uppger andra utgifter än sådana som nämns i 7 a eller 7 b §. När kommunen beviljar kompletterande utkomststöd måste kommunen individuellt från fall till fall bedöma till vilken del studiekostnaderna kan täckas eller redan har täckts med läromaterialstillägget och till vilken del det behövs extra stöd. Ett ovillkorligt syfte är dock att verkligen göra det möjligt att studera.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

De föreslagna lagändringarna kräver ingen mer ingående reglering.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018. Lagens 11 § 2 och 3 mom., 19 § 2 mom., 22 § och 25 b § 1 mom. träder dock i kraft från och med redan den 1 januari 2019.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av bland annat

RP 171/2018 rd

ålder, ursprung eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Genom studiestödet tryggas de kulturella rättigheterna i enlighet med 16 § i grundlagen.

Syftet med studiematerialstillägget till studiepenningen är att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för att bedriva studier för studerande från familjer med små inkomster. De ekonomiska förutsättningarna för studier på andra stadiet är jämlika när bestämningsgrunderna för stödtiden för studerande i gymnasieutbildning framöver kommer att vara desamma som inom yrkesutbildning.

I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om studiestöd har beaktats villkoret i 80 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Enligt regeringens uppfattning innehåller den föreslagna lagen inga sådana begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som innebär att propositionen inte skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 7 § 9 mom., 7 c § 1 och 2 mom., 10 och 11 §, 15 § 2—4 mom., 15 d § 1 mom., 19 § 2 mom., 22 § och 25 b § 1 mom.,
sådana de lyder, 7 § 9 mom. i lag 539/2017, 7 c § 1 och 2 mom. och 11 § i lag 960/2017, 10 § i lag 792/2007, 15 § 2—4 mom. i lag 4/2017, 15 d § 1 mom. i lag 1243/2013, 19 § 2 mom. i lag 4/2017, 22 § i lagarna 1427/2001 och 706/2008 och 25 § b 1 mom. i lag 706/2008, och
fogas till lagen en ny 11 a §, i stället för den 11 a § som upphävts genom lag 4/2017, som följer:

7 §

Tidsbegränsningar

I en annan läroanstalt än en högskola har den studerande rätt till studiestöd för den regelrätta studietiden. Studiestöd kan beviljas för högst 12 månader efter den regelrätta studietiden. Med den regelrätta studietiden avses inom grundläggande yrkesutbildning högst fyra år och i andra studier den föreskrivna studietiden eller tiden för genomförande av studierna utan förlängning eller tiden för genomförande av studierna enligt läroplanen eller undervisningsprogrammet, om tiden inte är angiven i lagstiftningen.

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

Studiestöd beviljas i Finland

- 1) för en högskoleexamen för nio månader per läsår,
- 2) för handledande utbildning för yrkesutbildning och för yrkesinriktad grundexamen samt för gymnasieutbildning och för utbildning som förbereder för den för tio månader per läsår.

Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs i 1 mom. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid än vad som föreskrivs i 1 mom., om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under läsåret en längre tid än det. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för juni och juli endast om den studerande vid läroanstalten avlägger sådana studier som ingår i lärokursen.

RP 171/2018 rd

10 §

Beviljandet av studiepenning

Studiepenning beviljas en studerande som enligt 1 kap. kan beviljas studiestöd enligt denna lag.

Studiepenning beviljas dock med undantag för läromaterialstillägg inte studerande, för vars underhåll betalas barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (796/1992) eller motsvarande förmån från utlandet.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

- 1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,
- 2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år.
- 3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 325,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 21 800 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

- 1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,
- 2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,
- 3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procentenhet för varje helt belopp av 2 180 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 41 100 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

I studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ingår en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad.

Den förhöjda studiepenningen enligt 2 mom. 1 och 3 punkten kan höjas med ett läromaterialstillägg, vars belopp är 46,80 euro per månad.

11 a §

Rätt till läromaterialstillägg

Den studerande har rätt till läromaterialstillägg när

- 1) den studerande avlägger studier enligt 4 § 3 mom. 1, 2 eller 5 punkten eller deltar i utbildning enligt 4 a § och
- 2) föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 41 000 euro och
- 3) den studerande får förhöjd studiepenning enligt 11 § 2 mom. 1 eller 3 punkten eller är yngre än 17 år.

RP 171/2018 rd

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen beviljas även studerande

1) som har fyllt 18 år och som på basis av föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning,

2) som bor någon annanstans än hos sin förälder, för vars underhåll betalas barnbidrag och vars föräldrars sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster understiger 64 400 euro per år, eller

3) som enligt 20 § inte beviljas studiepenning.

Högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan. Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 §.

Statsborgen beviljas inte studerande som bor hos sin förälder och för vars underhåll betalas barnbidrag. Statsborgen beviljas inte heller studerande

1) som avtjänar frihetsstraff, eller

2) vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat.

15 § d

Studielånkompensation vid fördröjda studier

En studielåntagare har rätt till studielånkompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i paragrafens 1 mom.

1) har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor,

2) har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsoförmåga eller sjukpension enligt folkpensionslagen, eller

3) har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

En studerande ha rätt till studiepenning enligt 11 § 1 mom. och bostadstillägg enligt 14 §, om föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster är högst 43 000 euro i året. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procentenheter för varje helt belopp av 1 070 euro som överskrider inkomstgränsen.

RP 171/2018 rd

22 §

Skattepliktiga inkomster

Med en studerandes skattepliktiga inkomst avses när denna lag tillämpas det som i inkomstskattelagen (1535/1992) förskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och skattepliktig förvärvsinkomst. Sådana inkomster som en studerande haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig.

Med föräldrarnas skattepliktiga inkomst avses när denna lag tillämpas det som i inkomstskattelagen förskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och skattepliktig förvärvsinkomst. Föräldrarnas inkomster beaktas på basis av uppgifterna i den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Den sökande ska lämna en utredning över de inkomster föräldrarna har fått utomlands för det år i fråga om vilket inkomsterna utifrån beskattningsuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation väsentligt har förändrats efter skatteåret, kan förändringarna enligt 25 b § när stöd beviljas.

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den ekonomiska situationen för den studerandes föräldrar anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd på ansökan har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd på ansökan beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de inkomster som avses ovan, kan stödet utbetalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 11 § 2 och 3 mom., 19 § 2 mom., 22 § och 25 b § 1 mom. träder dock i kraft redan från och med den 1 januari 2019.

2.

Lag

om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 15 § 7 punkten, sådan den lyder i lag
962/2017, som följer:

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

7) studiestöd och inte heller studiepenningens försörjarförhöjning eller läromaterialstillägg
enligt lagen om studiestöd (65/1994), med undantag för studiepenning,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om militärunderstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militärunderstöd (781/1993) 11 § 7 punkten, sådan den lyder i lag
963/2017, som följer:

11 §

Inkomster som ska beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till den sökandes och dennes i
4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas
med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomster beaktas
inte

7) studiepenningens försörjningsförhöjning eller läromaterialstillägg enligt lagen om studiestöd
(65/1994),

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 11 §:n 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 1107/2016, och
fogas till 11 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 49/2005, 1218/2005, 583/2007, 904/2014, 217/2016 och 1107/2016, en ny 8 punkt som följer:

11 §

Inkomster som ska beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

7) sådant ekonomiskt stöd som avses i 35 § och 36 § 1 mom. 2 punkten i barnskyddslagen (417/2007) och sådant ekonomiskt stöd för tryggnad av boende och försörjning i eftervården som avses i 76 a § i den lagen,

8) det studiematerialstillägg som betalas till studiepenningen enligt 11 § 7 mom. i lagen om studiestöd (65/1994).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 4 oktober 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Europa-, kultur- och idrottsminister Sampo Terho

1.

Lag

om ändring av lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 7 § 9 mom., 7 c § 1 och 2 mom., 10 och 11 §, 15 § 2—4 mom., 15 d § 1 mom., 19 § 2 mom., 22 § och 25 b § 1 mom., sådana de lyder, 7 § 9 mom. i lag 539/2017, 7 c § 1 och 2 mom. och 11 § i lag 960/2017, 10 § i lag 792/2007, 15 § 2—4 mom. i lag 4/2017, 15 d § 1 mom. i lag 1243/2013, 19 § 2 mom. i lag 4/2017, 22 § i lagarna 1427/2001 och 706/2008 och 25 § b 1 mom. i lag 706/2008, och fogas till lagen en ny 11 a §, i stället för den 11 a § som upphävts genom lag 4/2017, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Tidsbegränsningar

Tidsbegränsningar

I en annan läroanstalt kan studiestöd beviljas för högst 12 månader efter den regelrätta studietiden. Med den regelrätta studietiden avses inom utbildning för yrkesinriktad grundexamen högst fyra år och i fråga om andra studier den föreskrivna studietiden eller tiden för genomförande av studierna utan förlängning eller tiden för genomförande av studierna enligt läroplanen eller undervisningsprogrammet, om tiden inte är angiven i lagstiftningen.

I en annan läroanstalt än *en högskola har den studerande rätt till studiestöd för den regelrätta studietiden*. Studiestöd kan beviljas för högst 12 månader efter den regelrätta studietiden. Med den regelrätta studietiden avses inom grundläggande yrkesutbildning högst fyra år och i andra studier den föreskrivna studietiden eller tiden för genomförande av studierna utan förlängning eller tiden för genomförande av studierna enligt läroplanen eller undervisningsprogrammet, om tiden inte är angiven i lagstiftningen.

7 c §

7 c §

Antalet stödmånader per läsår

Antalet stödmånader per läsår

Studiestöd beviljas i Finland
1) för en högskoleexamen för nio månader per läsår,
2) för handledande utbildning för yrkesutbildning och för grundläggande yrkesexa-

Studiestöd beviljas i Finland
1) för en högskoleexamen för nio månader per läsår,
2) för handledande utbildning för yrkesutbildning och för yrkesinriktad grundexamen

RP 171/2018 rd

Gällande lydelse

men för tio månader under läsåret.

Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs i 1 mom. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid än vad som föreskrivs i 1 mom., om den studerande visar att han eller hon under läsåret bedriver studier under en längre tid än det. Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd dock beviljas för högst nio månader per läsår.

10 §

Beviljandet av studiepenning

Studiepenning beviljas studerande som enligt 1 kap. kan beviljas studiestöd enligt denna lag.

Studiepenning beviljas dock inte studerande för vars underhåll betalas barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992) eller motsvarande förmån från utlandet.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år,

3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 325,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen (1535/1992) är högst 20 700 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,

Föreslagen lydelse

samt för gymnasieutbildning och för utbildning som förbereder för den för tio månader per läsår.

Studiestöd kan på ansökan beviljas för en kortare tid än vad som föreskrivs i 1 mom. Studiestöd kan på ansökan beviljas även för en längre tid än vad som föreskrivs i 1 mom., om den studerande visar att han eller hon bedriver studier under läsåret en längre tid än det. *Inom gymnasieutbildningen kan studiestöd beviljas för juni och juli endast om den studerande vid läroanstalten avlägger sådana studier som ingår i lärokursen.*

10 §

Beviljandet av studiepenning

Studiepenning beviljas en studerande som enligt 1 kap. kan beviljas studiestöd enligt denna lag.

Studiepenning beviljas dock *med undantag för läromaterialstillägg* inte studerande, för vars underhåll betalas barnbidrag enligt lagen om barnbidrag (796/1992) eller motsvarande förmån från utlandet.

11 §

Studiepenningens belopp

Studiepenningen per månad är

1) för en studerande som bor hos sin förälder 38,66 euro, när den studerande är yngre än 20 år, och 81,39 euro, när den studerande har fyllt 20 år,

2) för en studerande som bor någon annanstans än hos sin förälder 101,74 euro, när den studerande är yngre än 18 år, och 250,28 euro, när den studerande är gift eller har fyllt 18 år.

3) för en studerande som enligt 12 § har rätt till studiepenningens försörjarförhöjning 325,28 euro.

Om föräldrarnas sammanlagda *skattepliktiga förvärs- och kapitalinkomster* är högst 21 800 euro per år, höjs den i 1 mom. föreskrivna studiepenningen enligt följande:

1) en studiepenning på 38,66 euro med högst 59,01 euro,

RP 171/2018 rd

Gällande lydelse

2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,

3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procent för varje helt belopp av 2 070 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 39 000 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

I studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ingår en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad.

Föreslagen lydelse

2) en studiepenning på 81,39 euro med högst 101,74 euro,

3) en studiepenning på 101,74 euro med högst 101,74 euro.

Höjningen enligt 2 mom. minskas med 10 procentenhet för varje helt belopp av 2 180 euro som överskrider inkomstgränsen. Ingen höjning betalas om det sammanlagda beloppet av de inkomster som avses i 2 mom. överstiger 41 100 euro.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som ägs av föräldern och den finns i samma fastighet som föräldrarnas stadigvarande bostad, är den studerande berättigad till studiepenning till samma belopp som en studerande som bor hos sin förälder.

Rätten till åldersrelaterad högre studiepenning uppkommer vid ingången av den månad då stödtagaren uppnår den föreskrivna åldern.

I studiepenningen enligt 1 mom. 3 punkten ingår en försörjarförhöjning, vars belopp är 75 euro per månad.

Den förhöjda studiepenningen enligt 2 mom. 1 och 3 punkten kan höjas med ett läromaterialstillägg, vars belopp är 46,80 euro per månad.

11 a §

Rätt till läromaterialstillägg

Den studerande har rätt till läromaterialstillägg när

1) den studerande avlägger studier enligt 4 § 3 mom. 1, 2 eller 5 punkten eller deltar i utbildning enligt 4 a § och

2) föräldrarnas sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och nettokapitalinkomster är högst 41 000 euro och

3) den studerande får förhöjd studiepenning enligt 11 § 2 mom. 1 eller 3 punkten eller är yngre än 17 år.

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen beviljas även studerande
1) som har fyllt 18 år och som på basis av

15 §

Statsborgen för studielån

Statsborgen beviljas även studerande
1) som har fyllt 18 år och som på basis av

Gällande lydelse

föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning,

2) som bor någon annanstans än hos sin förälder, för vars underhåll betalas barnbidrag och som på basis av sina föräldrars inkomster är berättigad till studiepenning, eller

3) som enligt 20 § inte beviljas studiepenning.

Högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan. Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 §.

Statsborgen beviljas inte studerande

1) som avtjänar frihetsstraff, eller

2) vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat.

Föreslagen lydelse

föräldrarnas inkomster inte har rätt till studiepenning,

2) som bor någon annanstans än hos sin förälder, för vars underhåll betalas barnbidrag och *vars föräldrars sammanlagda skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster understiger 64 400 euro per år*, eller

3) som enligt 20 § inte beviljas studiepenning.

Högskolestuderande som får studiepenning beviljas statsborgen för studielån utan särskild ansökan. Den som får vuxenutbildningsstöd kan beviljas statsborgen också för andra studier än sådana som avses i 4 §.

Statsborgen beviljas inte studerande som bor hos sin förälder och för vars underhåll betalas barnbidrag. Statsborgen beviljas inte heller studerande

1) som avtjänar frihetsstraff, eller

2) vars studielån drivs in av Folkpensionsanstalten på grundval av borgensansvar, om inte Folkpensionsanstalten av särskilda skäl beslutar annat.

15 d §

Studielånskompensation vid fördröjda studier

En studielåntagare har rätt till studielånskompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i nämnda paragraf

1) har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor,

2) har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsförmåga eller sjukpension enligt folkpensionslagen, eller

3) har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

15 d §

Studielånskompensation vid fördröjda studier

En studielåntagare har rätt till studielånskompensation även om den tid som använts för att avlägga examen är längre än vad som föreskrivs i 15 c §, om låntagaren under den tid som avses i *paragrafens 1 mom.*

1) har fullgjort tjänstgöring enligt värnpliktslagen, civiltjänstlagen eller lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor,

2) har fått sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, pension eller ersättning på grund av full arbetsförmåga eller sjukpension enligt folkpensionslagen, eller

3) har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, för vård av barn.

Gällande lydelse

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

En studerande har rätt till studiepenning och bostadstillägg till fullt belopp, om föräldrarnas sammanlagda nettoförvärvs- och nettokapitalinkomster enligt 30 § i inkomstskattelagen är högst 40 800 euro per år. Studiepenningen och bostadstillägget minskas med fem procent för varje helt belopp av 1 010 euro som överskrider inkomstgränsen.

22 §

Skattepliktiga inkomster

Med en studerandes skattepliktiga inkomst avses när denna lag tillämpas det som i inkomstskattelagen (1535/1992) föreskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och förvärvsinkomst. Sådana inkomster som en studerande haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig.

Föräldrarnas inkomster enligt 11 och 19 § beaktas på basis av den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. *Inkomster utomlands beaktas till bruttobelopp för tiden före ansökan om studiestöd.* Sökanden ska lämna en utredning om de inkomster som föräldrarna har fått utomlands för det år i fråga om vilket inkomsterna utifrån beskattningssuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation väsentligt förändrats efter skatteåret, kan förändringarna beaktas enligt 25 b § när stöd beviljas.

Föreslagen lydelse

19 §

Beaktande av föräldrarnas inkomster

En studerande ha rätt till studiepenning enligt 11 § 1 mom., om föräldrarnas sammanlagda *skattepliktiga förvärvs- och kapitalinkomster* är högst 43 000 euro i året. Studiepenningen minskas med fem procentenheter för varje helt belopp av 1 070 euro som överskrider inkomstgränsen.

22 §

Skattepliktiga inkomster

Med en studerandes skattepliktiga inkomst avses när denna lag tillämpas det som i inkomstskattelagen (1535/1992) föreskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och skattepliktig förvärvsinkomst. Sådana inkomster som en studerande haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig.

Med föräldrarnas skattepliktiga inkomst avses när denna lag tillämpas det som i inkomstskattelagen föreskrivs om skattepliktig kapitalinkomst och skattepliktig förvärvsinkomst. Föräldrarnas inkomster beaktas på basis av uppgifterna i den senast verkställda statsbeskattningen från ingången av året närmast efter det år då beskattningen slutfördes. Sådana inkomster som föräldrarna haft utomlands jämföras med de skattepliktiga inkomster som avses i inkomstskattelagen, om motsvarande inkomst i Finland hade varit skattepliktig. Sökanden ska lämna en utredning över de inkomster föräldrarna har fått utomlands för det år i fråga om vilket inkomsterna utifrån beskattningssuppgifterna i övrigt beaktas vid beviljande eller justering av studiestöd. Om föräldrarnas ekonomiska situation väsentligt har förändrats efter skatteåret, kan förändringarna enligt 25 b § när stöd beviljas.

RP 171/2018 rd

Gällande lydelse

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den ekonomiska ställningen för den studerandes föräldrar anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

Föreslagen lydelse

25 b §

Justering av studiestödet vid förändringar i föräldrarnas inkomster

Den ekonomiska situationen för den studerandes föräldrar anses ha förändrats väsentligt om föräldrarnas inkomster efter den senast verkställda beskattningen har förändrats med minst 20 procent. När studiestöd *på ansökan* har beviljats eller justerats under vårterminen på basis av de förändrade inkomster som avses ovan, kan stödet betalas på basis av dem till utgången av samma år. När studiestöd *på ansökan* har beviljats eller justerats under höstterminen på basis av de inkomster som avses ovan, kan stödet utbetalas på basis av dem till utgången av det följande kalenderåret.

*Denna lag träder i kraft den augusti 20 .
Lagens 11 § 2 och 3 mom., 19 § 2 mom.,
22 §, 25 b § 1 mom. träder dock i kraft redan från och med den 1 januari 2019.*

2.

Lag

om ändring av 15 § i lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 15 § 7 punkten, sådan den lyder i lag
962/2017, som följer:

Gällande lydelse

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

7) studiestöd eller studiepenningens försörjarförhöjning enligt lagen om studiestöd (65/1994), med undantag för studiepenning,

Föreslagen lydelse

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

7) studiestöd och inte heller studiepenningens försörjarförhöjning *eller läromaterials-tillägg* enligt lagen om studiestöd (65/1994), med undantag för eller studiepenning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om militärunderstöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militärunderstöd (781/1993) 11 § 7 punkten, sådan den lyder i lag
963/2017, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Inkomster som ska beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till sökandens och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomst beaktas inte

7) studiepenningens försörjarförhöjning enligt lagen om studiestöd (65/1994),

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster som ska beaktas

När understöd beviljas beaktas de faktiska inkomster som står till den sökandes och dennes i 4 § avsedda familjemedlemmars förfogande under tjänstgöringstiden. När understöd beviljas med stöd av 10 a § beaktas inte dessa familjemedlemmars inkomster. Som inkomster beaktas inte

7) studiepenningens försörjarförhöjning eller läromaterialstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994),

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomststöd (1412/1997) 11 §:n 2 mom. 7 punkten, sådan den lyder i lag 1107/2016, och
fogas till 11 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 49/2005, 1218/2005, 583/2007, 904/2014, 217/2016 och 1107/2016, en ny 8 punkt som följer:

Gällande lydelse

11 §

Inkomster som ska beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

7) sådant ekonomiskt stöd som avses i 35 § och 36 § 1 mom. 2 punkten och sådant ekonomiskt stöd för tryggande av boende och försörjning i eftervården som avses i 76 a § i barnskyddslagen (417/2007).

Föreslagen lydelse

11 §

Inkomster som ska beaktas

Som inkomster beaktas dock inte

7) sådant ekonomiskt stöd som avses i 35 § och 36 § 1 mom. 2 punkten *i barnskyddslagen (417/2007) och sådant ekonomiskt stöd för tryggande av boende och försörjning i eftervården som avses i 76 a § i den lagen,*
8) *det studiematerialstillägg som betalas till studiepenningen enligt 11 § 7 mom. i lagen om studiestöd (65/1994).*

Denna lag träder i kraft den 20 .